

ASPECTES JURÍDICS DEL SOROLL

**ELS MAPES I PLANS ACÚSTICS
ASPECTES JURÍDICS**

Robert Álvarez i Sastre

Advocat

ralvarez@l-h.cat

**¿SÓN NECESSARIS ELS MAPES I
PLANS ACÚSTICS?**

**¿ CALIA DISSOCIAR ELS MAPES
ACÚSTICS EN MAPES DE CAPACITAT
ACÚSTICA I MAPES ESTRATÈGICS?**

**¿ ELS PLANS D'ACCIÓ SÓN INSTRUMENTS DE
GESTIÓ?**

**¿ QUI APROVA EN ELS AJUNTAMENTS ELS INSTRUMENTS
REGULADORS DEL SOROLL?**

PRINCIPI DE SUBSIDIARIETAT

- **La subsidiarietat és un concepte dinàmic que permet que la intervenció comunitària, dins dels límits de les seves competències, s'ampliï quan les circumstàncies així ho exigeixin i, inversament, que es restringeixi o abandoni quan deixi d'estar justificada.**
- **DIRECTRIUS:**
 - 1. Assumptes que es considera presenten aspectes transnacionals que no poden ser regulats satisfactòriament pels Estats membres.**
 - 2. L'absència d'actuació comunitària perjudica els interessos dels Estats membres.**
 - 3. l'actuació comunitària proporciona clars beneficis a causa de la seva escala o als seus efectes en comparació amb l'actuació a nivell dels Estats.**

**LLIBRE VERD
DE LA COMISSIÓ EUROPEA (1996)
Instruments per reduir l'exposició al soroll**

- Normes d'emissió
- Normes d'immissió
- Mesures de planificació
- Procediments operatius
- Mesures infraestructurals
- Instruments econòmics
- Investigació i desenvolupament
- Informació i educació

Mesures de planificació

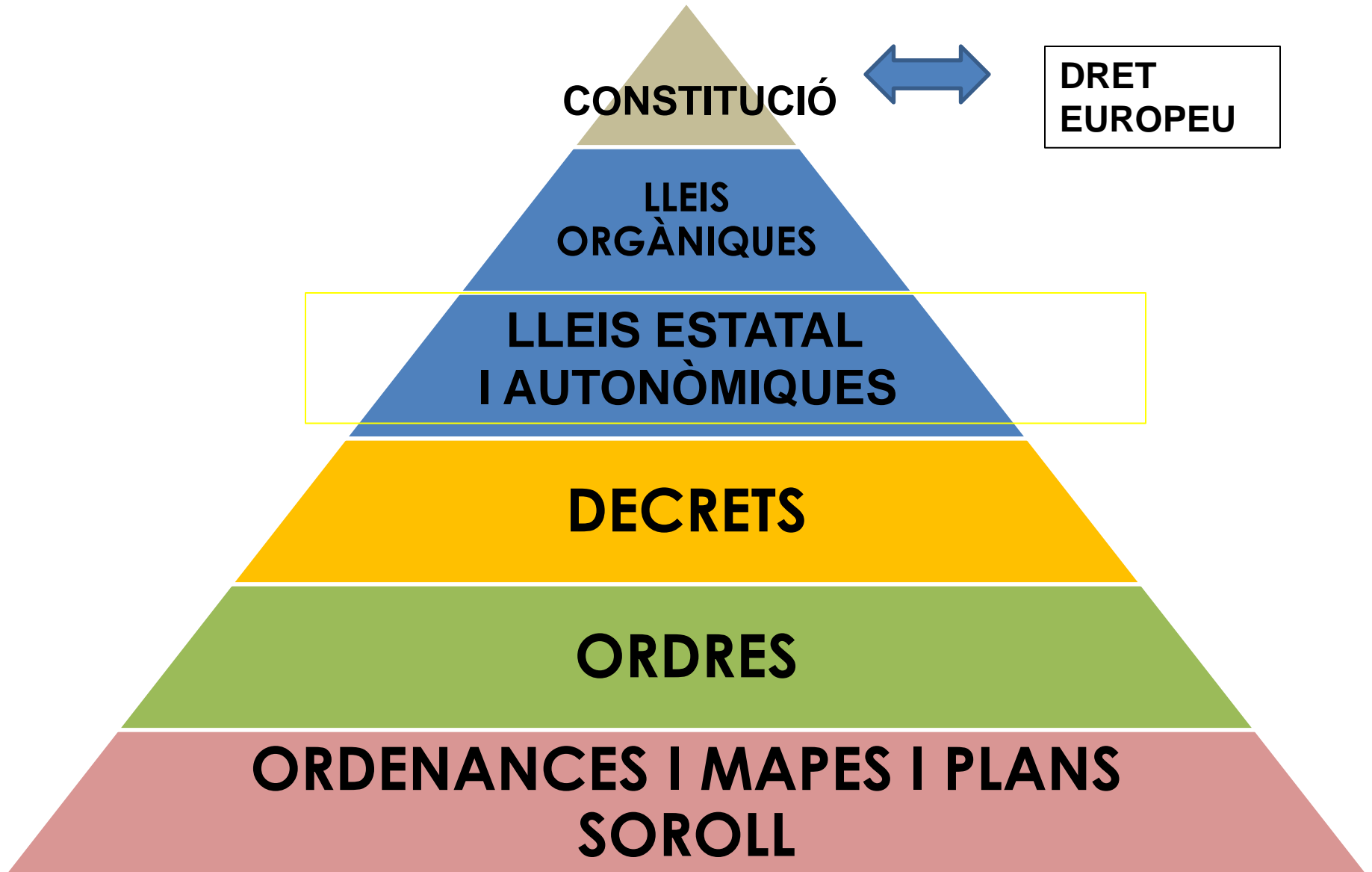
“Els procediments de planificació territorial són un dels mitjans d'aplicació pràctica dels reglaments sobre les immissions i constitueixen un instrument fonamental per a la reducció del soroll i per garantir l'aïllament d'habitatges i altres edificis sensibles al soroll de les fonts d'aquest. A llarg termini, la planificació territorial és una de les formes més eficients de reducció dels sorolls.”

- Restricció de la utilització dels sòls amb soroll.
- Restricció de la implantació de noves fonts de soroll
- El soroll és un dels elements a tenir en compte sobre qualsevol política que requereixi una avaluació de l'impacte mediambiental

EL SOROLL A EUROPA (FONT PRÒPIA)

1. **SOROLL EN LES AGLOMERACIONS I EN LES INFRAESTRUCTURES DEL TRANSPORT**
 - **Avaluació ambiental estratègica D. 2001/42/CE**
 - **Avaluació de l'impacte ambiental D. 85/337/CEE**
 - **Avaluació i gestió del soroll ambiental D. 2002/49/CE**
2. **SOROLL EN EL TRÀFIC RODAT D. 70/157/CEE (4 rodes), D. 97/24/CE (2 i 3 rodes), D. 2001/43/CE (neumàtics)**
3. **SOROLL FERROVIARI D. 96/48/CE, D. 2001/16/CE**
4. **SOROLL EN LES AERONAUS D. 92/14/CEE**
5. **SOROLL INDUSTRIAL D. 96/61/CE (IPPC) D. 2008/1/CE**
6. **ALTRES FONTS DEL SOROLL (màquines aire lliure D. 2000/14/CE, embarcacions, ...)**

JERARQUIA NORMATIVA I MAPES DEL SOROLL

EL SOROLL A LA CONSTITUCIÓ

Artículo 45.

1. Todos tienen el derecho a disfrutar de un **medio ambiente** adecuado para el desarrollo de la persona, así como el deber de conservarlo.
2. Los **poderes públicos** velarán por la utilización racional de todos los recursos naturales, con el fin de proteger y mejorar la calidad de la vida y defender y restaurar el **medio ambiente**, apoyándose en la indispensable solidaridad colectiva.
3. Para quienes violen lo dispuesto en el apartado anterior, en los términos que la ley fije se establecerán **sanciones penales** o, en su caso, **administrativas**, así como **la obligación de reparar el daño causado**.

TRIPLE ESCALA DE PROTECCIÓ

CONSTITUCIONAL + CONVENI DE ROMA

- Dret a la **integritat física i moral** (art. 15 CE), + dret a la **salut** (art. 43 CE)
- a un **medi ambient adequat** per al desenvolupament de la persona (art. 45.1 CE),
- dret a la **intimitat i a la inviolabilitat del domicili** (art. 18.2 CE) ,
- article 8 del Conveni protegeix el dret de l'individu al respecte de la seva **vida privada i familiar, del seu domicili** i la seva correspondència

EL SOROLL A LA CONSTITUCIÓ

COMPETÈNCIES CCAA

Artículo 148.

1. Las Comunidades Autónomas **podrán** asumir competencias en las siguientes materias:

..... 9.ª La gestión en materia de protección del medio ambiente.

Artículo 149.

1. El Estado tiene **competencia exclusiva** sobre las siguientes materias:

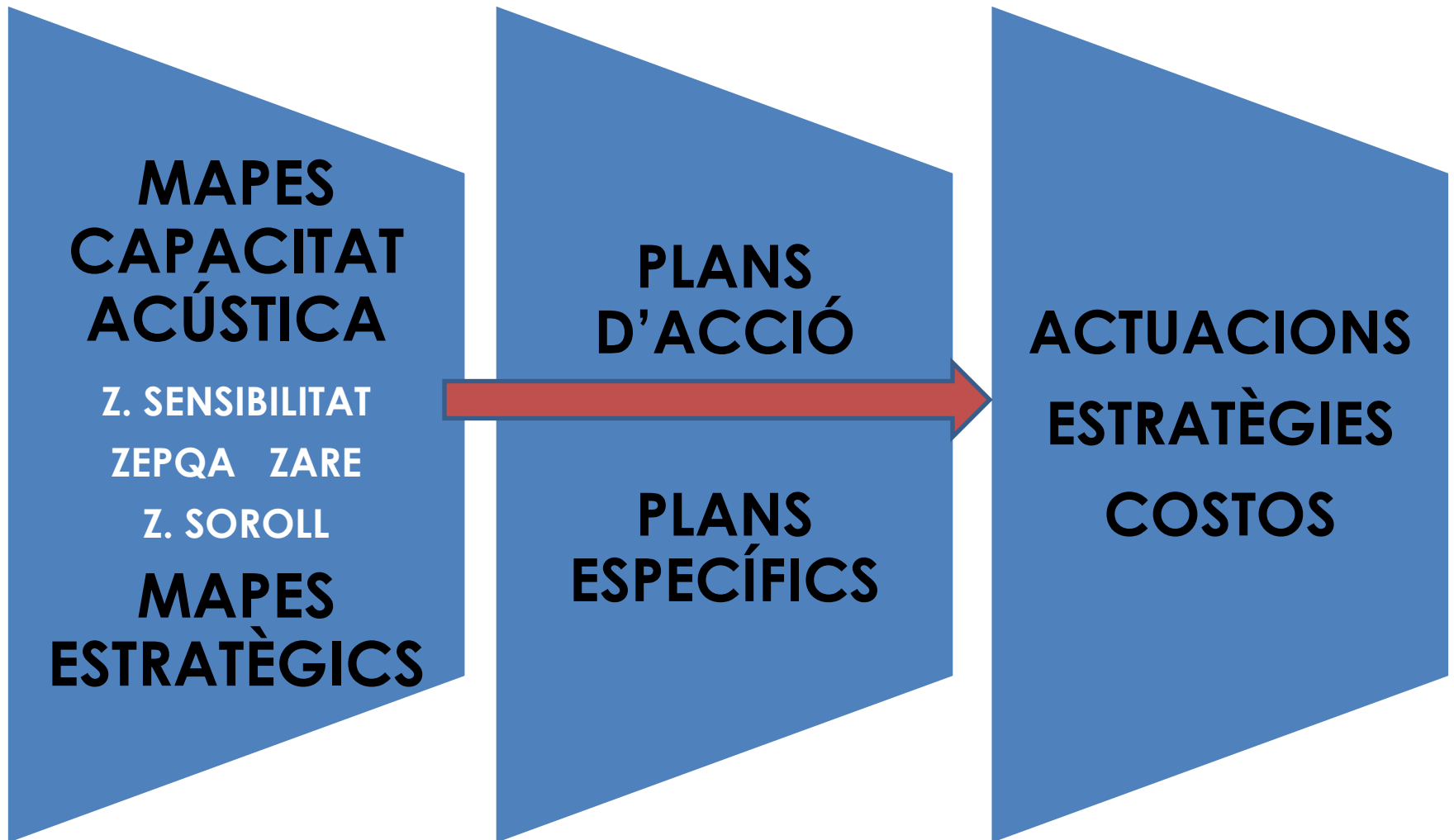
..... 23.ª Legislación básica sobre **protección del medio ambiente**, sin perjuicio de las facultades de las Comunidades Autónomas de establecer normas adicionales de protección.
(...)

DECRET 176/2009
APROVATS

cal REVISAR ELS MAPES

AVALUACIÓ, GESTIÓ I EXECUCIÓ

APROVACIÓ DELS MAPES DEL SOROLL: COMPETÈNCIES LOCALS

Llei 7/1985, de 2 d'abril, Reguladora de les Bases del Règim Local

ART. 25“2. El Municipio ejercerá, en todo caso, competencias, en los términos de la legislación del Estado y de las Comunidades Autónomas, en las siguientes materias:

(...) f) Protección del medio ambiente. (...)

3. Sólo la ley determina las competencias municipales en las materias enunciadas(...).”

ART. 26

“Los Municipios por sí o asociados deberán prestar, en todo caso, los servicios siguientes:

En los Municipios con población > 50.000 hab.: transporte colectivo urbano de viajeros y protección del medio ambiente.”

ART. 28 Los Municipios pueden realizar actividades complementarias de las propias de otras Administraciones públicas y, en particular, las relativas a (...) la protección del medio ambiente.

APROVACIÓ DE MAPES I PLANS: COMPETÈNCIES LOCALS

Article 7 **DECRET 176/2009**, de 10 de novembre

“Correspon **als ajuntaments**, (...):

(...)4. **ELABORAR I APROVAR** els mapes de capacitat acústica.

5. **DECLARAR** les zones d'especial protecció de la qualitat acústica (ZEPQA) en les àrees incloses en sòl urbà i urbanitzable.

6. **DECLARAR** les zones acústiques de règim especial (ZARE). (...)

8. **ELABORAR I APROVAR** els mapes estratègics de soroll d'àmbit municipal.

9. **ELABORAR I APROVAR** els plans d'acció en matèria de contaminació acústica d'àmbit municipal.

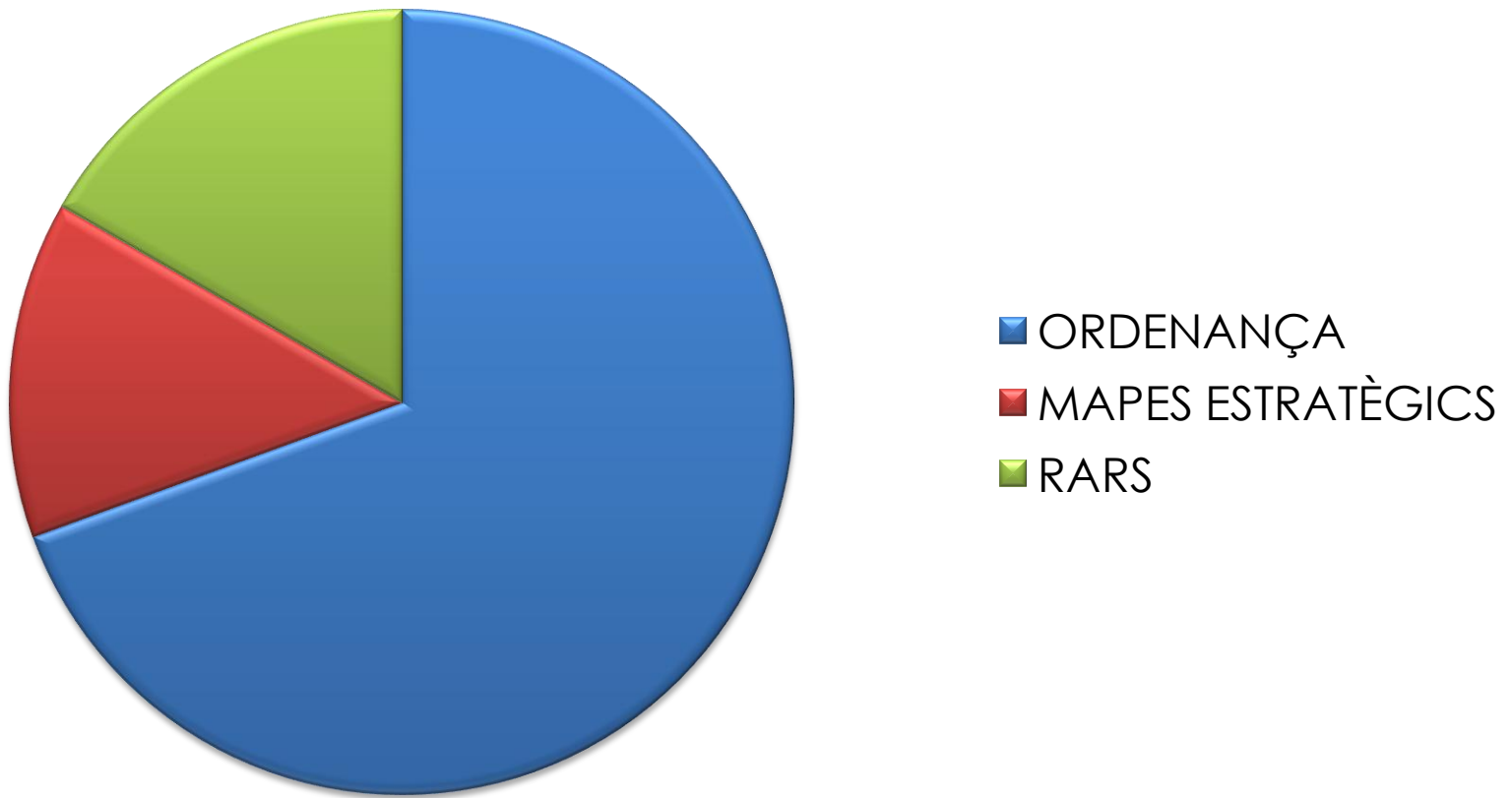
10. **ELABORAR** els plans específics de mesures per minimitzar l'impacte acústic.”

NATURALES JURÍDICA REGLAMENTÀRIA

- PROCEDIMENT D'ELABORACIÓ
- VIGÈNCIA INDEFINIDA
- INCORPORACIÓ A L'ORDENAMENT JURÍDIC.
- CONTINGUT: ABSTRACCIÓ I GENERALITAT
- REMISSIÓ NORMATIVA A CONCRET
- EFECTES EXPANSIUS: INTERNS I EXTERNS
- IMPUGNACIÓ DIRECTA I INDIRECTA (no elements no normatius, o motius formals; ante TSJC)

ASPECTES PROCEDIMENTALS

MOSTREIG ALEATORI SOBRE 30 MUNICIPIS

PROCEDIMENT D'APROVACIÓ

- COMISSIÓ ELABORACIÓ (personal aliè)
- PARTICIPACIÓ CIUTADANA EN L'ELABORACIÓ
- Aprovació inicial (COMPETÈNCIA= naturalesa jurídica)
- Informació pública/ Audiència
- Aprovació definitiva (COMPETÈNCIA= naturalesa jurídica)
- Publicació (recursos) i vigència (15 d.)
- Impugnació directa i indirecta
- Accés a la documentació

INSTRUMENTS	ACORD INICIAL	INFORMACIÓ PÚBLICA	ACORD DEFINITIU	PUBLICACIÓ
MAPA DE CAPACITAT ACÚSTICA	APROVACIÓ INICIAL	>30 DIES BOP DOGC DIARI I TAULER	APROVACIÓ DEFINITIVA	BOP DOGC EDICIÓ?
MAPA ESTRATÈGIC SOROLL	INICI EXPEDIENT D'APROVACIÓ	>1 MES BOP DOGC DIARI I TAULER	APROVACIÓ	BOP DOGC EDICIÓ?
Z.E.P.Q.A	INICI EXPEDIENT DECLARACIÓ	>1 MES BOP DOGC DIARI I TAULER	DECLARACIÓ	BOP DOGC EDICIÓ?
Z.A.R.E.	INICI EXPEDIENT DECLARACIÓ	>1 MES BOP DOGC DIARI I TAULER	DECLARACIÓ	BOP DOGC EDICIÓ?
PLA D'ACCIÓ	INICI EXPEDIENT D'APROVACIÓ	>1 MES BOP DOGC DIARI I TAULER	APROVACIÓ	BOP DOGC EDICIÓ?
PLANS ESPECÍFICS	ANNEXOS D I 9		APROVACIÓ	BOP DOGC EDICIÓ?

CONVENI AARHUS *sobre l'accés a la informació, la participació pública en les decisions i l'accés a la justícia en qüestions mediambientals (25-6-1998) : Ley 27/2006, de 18 de julio*

- Article 9 **DECRET 176/2009, de 10 de novembre,**
- **Dret d'informació de la ciutadania**
- 1. Les administracions competents en matèria de contaminació acústica han de **posar a disposició de la població de manera clara, comprensible i fàcilment accessible, la informació relativa a la contaminació acústica.**
- 2. En matèria de contaminació acústica aquest **dret d'accés públic a la informació ambiental inclou:**
- a) Adoptar les **mesures organitzatives necessàries** per garantir que s'atenguin les **sol·licituds d'informació** dels mapes de capacitat acústica, dels mapes estratègics de soroll i dels plans d'acció.
- b) **Possibilitar la consulta dels mapes i dels plans d'acció** per mitjans telemàtics.
- c) Inserir en els diaris oficials **anuncis que informin de l'aprovació dels mapes estratègics** i dels plans per a la millora i recuperació de la qualitat acústica, i indiquin les condicions per les quals el seu contingut íntegre serà accessible a la població.
- d) **Publicar les taules de les zones de soroll.**

PARTICIPACIÓ DEL “PÚBLIC” EN L'ELABORACIÓ DELS INSTRUMENTS

Llei 27/2006, de 18 de juliol Art.18. 1. Las Administraciones públicas asegurarán que se observen las garantías en materia de participación establecidas en el artículo 16 de esta Ley en relación con la elaboración, modificación y revisión de las disposiciones (...) que versen sobre las materias siguientes:(... b) Protección contra el ruido:

- Informació al públic mitjançant avisos públics (web) sobre les propostes: “**publicar un projecte de regles**” (Aarhus).**
- Que el públic tingui **dret a expressar observacions i opinions** quan estiguin obertes totes les possibilitats.**
- Que en les decisions siguin degudament **tinguts en compte** els resultats de la participació pública.**
- Que se'ls **informe de les decisions adoptades** i dels motius i consideracions en què es basen.**
- Prèviament, s'ha de determinar **quins membres del públic** tenen la condició de **persona interessada**.**

ACCÉS A LA JUSTÍCIA I LA TUTELA ADMINISTRATIVA < AARHUS

- **Actes i omissions** imputables a les autoritats públiques en matèria d'informació i de participació pública.
- Contra els actes aprovatoris estan legitimades per exercir **l'acció popular** :
 - 1) **persones jurídiques sense ànim de lucre** amb fins acreditats en els seus estatuts la protecció del **medi ambient**,
 - 2) s'hagin constituït legalment almenys **dos anys** abans,
 - 3) que estiguin en **actiu**
 - 4) que desenvolupin la seva activitat en l'**àmbit territorial** que resulti afectat < **AARHUS**
- Es confon al **públic afectat** per “**persones..**” i que siguin **titulars de drets** (L 30/1992) < **AARHUS**

ASPECTES PROCEDIMENTALS

LLEI 30/1992

- **PUBLICITAT: ART.52 LRJPAC** "1. Para que produzcan **efectos jurídicos** las **disposiciones** administrativas habrán de publicarse en el **Diario Oficial** que corresponda."
- **RECURSOS ART. 60 LRJPAC.** "2. La publicación de un acto deberá contener **los mismos elementos** que el punto 2 del artículo 58 exige respecto de las **notificaciones.**"
- **NULIDAD DE PLENO DERECHO ART. 62 LRJPAC.** "1.(...)b) Los dictados por **órgano manifiestamente incompetente** por razón de la materia(...) e) Los dictados prescindiendo total y absolutamente del procedimiento legalmente establecido (...)"
- **RECURSOS ADMINISTRATIVOS ART. 107 LRJPAC.** "3. Contra las **disposiciones** administrativas de carácter general **no cabrá recurso en vía administrativa.**"

JURISPRUDÈNCIA TEDH

- López Ostra c. España (STDH 9-12-94)
- Hatton y otros c. Reino Unido (STDH 8-7-03)
- Powell y Rayner c. Reino Unido (STDH 21-2-90)
- Guerra y otros c. Italia (STDH 19-2-98)
- Moreno Gómez c. España (STDH 16-11-04)

JURISPRUDÈNCIA A ESPANYA

- **TSJCV S C-A SECC. 1^A, S. 30 21-1-2011**

*“Los hechos acontecen en una **Zona Acústicamente Saturada**, donde precisamente la acción de la administración debía ser mucho más decidida, consistente y contundente (...)”*

- **STS S C-A SECC. 7, S. 30 26-11-2007**

ruidos procedentes de máquina limpiadora del servicio municipal de limpieza. Ayuntamiento de Bilbao *“supera los límites establecidos en la **Ordenanza de Protección de Medio Ambiente**”*

CONCLUSIONS JURISPRUDENCIALS

- “Drets concrets i efectius”, i no “teòrics o il·lusoris”
- vulneraciones del derecho de respeto al domicilio no son solamente las de índole material o corporal
- Danys materials i morals + costes
- **“PRETIUM DOLORIS” (TSJV 21-1-2011):**
 - **“CARECE DE PARÀMETROS O MÓDULOS OBJETIVOS DEBIENDO PONDERARSE TODAS LAS CONCURRENTES AL CASO” (STS 27-11-1993)**
 - **“APRECIACIÓN RACIONAL AUNQUE NO MATEMÁTICA” (STS 3-1-1990)**

RESPONSABILITAT ADMINISTRACIÓ

“PRETIUM DOLORIS” TSJV 21-1-2011

“CARECE DE PARÀMETROS O MÓDULOS OBJETIVOS DEBIENDO PONDERARSE TODAS LAS CONCURRENTES AL CASO” (STS 27-11-1993)

“APRECIACIÓN RACIONAL AUNQUE NO MATEMÁTICA” (STS 3-1-1990)

indemnizaciones anualmente y por persona: Valencia, S. 2/10/2006, 2.000 €; Murcia, S. 24/03/2007, 3.980; Andalucía (Sevilla), S. 14/10/2007, 3.000 €; Valencia, S. 10/03/2008, 5.000 €; Andalucía (Sevilla), S. 09/02/2009, 4.000 €; Valencia, S. 04/05/2009, 3.000 €; Andalucía (Granada), S. 29/06/2009, 3.000 €; Canarias, S. 28/07/2009, 3.000 €; Valencia S 11/12/2009, 2.000 €; Valencia 24/04/10, 2.000 €.

MAPES ACÚSTICS I EL DRET CIVIL

- **Llei 5/2006**, de 10 de maig, del Llibre Cinquè del Codi civil de Catalunya, relatiu als drets reals
 - ❖ «*Les immissions substancials que provenen d'instal·lacions **autoritzades administrativament** facul·ten els propietaris veïns afectats a sol·licitar l'adopció de les mesures tècnicament possibles i econòmicament raonables per a evitar les conseqüències danyoses i a sol·licitar la indemnització pels danys produïts. Si les conseqüències no es poden evitar d'aquesta manera, els propietaris tenen dret a una compensació econòmica, fixada de comú acord o judicialment, pels danys que es puguin produir en el futur.*»

LA RESPONSABILITAT PENAL

ARTICLE 325 I SEGÜENTS DEL CODI PENAL

Artículo 325. [Supuesto]

*Será castigado con las penas de **prisión de dos a cinco años**, multa de ocho a veinticuatro meses e **inhabilitación especial para profesión u oficio por tiempo de uno a tres años** el que, contraviniendo las leyes u otras **disposiciones de carácter general protectoras del medio ambiente**, provoque o realice directa o indirectamente emisiones, vertidos, radiaciones, extracciones o excavaciones, aterramientos, **ruidos, vibraciones**, inyecciones o depósitos, en la atmósfera, el suelo, el subsuelo o las aguas terrestres, subterráneas o marítimas, incluido el alta mar, con incidencia incluso en los espacios transfronterizos, así como las captaciones de aguas **que puedan perjudicar gravemente el equilibrio de los sistemas naturales**. Si el riesgo de **grave perjuicio fuese para la salud de las personas**, la pena de prisión se impondrá en su **mitad superior**.*

1) DISPOSICIONS GENERALS

2) GREUMENT

3) GREU PERJUDICI A LA SALUT DE LES PERSONES.

LA RESPONSABILITAT PENAL

ARTICLE 325 I SS. DEL CODI PENAL

- El delictes contra els recursos naturals i el medi ambient regulat en el Codi Penal actual presenta diverses novetats respecte del Codi Penal anterior, sobretot en relació a l'agreujament de la pena, l'ampliació dels supòsits incriminatoris així com la redacció d'un tipus de prevaricació específic.

- L'article **325 del Codi Penal** exigeix tres condicions per que la conducta sigui mereixedora de sanció penal:
 - 1. D'una banda, la contravenció de **Lleis o altres disposicions de caràcter general protectores del medi ambient**, és a dir, **l'incompliment de normativa administrativa**.

 - 2. Que la conducta doni lloc a un **acte de contaminació**.

 - 3. Que l'acte de contaminació **pugui perjudicar greument** l'equilibri dels sistemes naturals o per la **salut de les persones**

LA RESPONSABILITAT PENAL EN MATÈRIA AMBIENTAL. AGREUJANTS I SANCIONS.

AGREUJANTS (ARTICLE 326 CP):

- La indústria o activitat funciona **sense llicència**.
- S'han **desobeït les ordres de l'administració** de correcció o suspensió de l'activitat.
- S'ha **falsejat o ocultat informació** sobre aspectes ambientals a l'Administració.
- **S'obstaculitza l'activitat inspectora** de l'administració.

SANCIÓ PENAL:

- **Penes privatives de llibertat** (**dos a cinc anys** la pena bàsica i en cas de concórrer una agreujant la pena s'imposa en el grau superior).
- **Multa de 8 a 24 mesos** (fins a 228.000 €).
- **Inhabilitació professional** (de 1 a 3 anys).

LA RESPONSABILIDAD PENAL DE L'AUTORITAT I DEL FUNCIONARI

- **Es castiga l'actuació d'aquelles autoritats i funcionaris encarregats de la vigilància del compliment normatiu ambiental (art. 329 CP), que:**
 - Sabent-ho, informen favorablement la concessió d'una llicència manifestament il·legal que autoritzi el funcionament d'indústries o activitats contaminants.
 - Amb motiu de les seves inspeccions haguessin silenciada la infracció.
- **Sanció:**
 - Inhabilitació especial de qualsevol càrrec públic per un temps de 7 a 10 anys.
 - Pena de presó de 6 a 3 anys i multa de 8 a 24 mesos (fins a 288.000 €).

MOLTES GRÀCIES PER LA
SEVA ATENCIÓ

ROBERT ALVAREZ SASTRE

Cap de Secció de Medi Ambient i Sostenibilitat

Ajuntament de l'Hospitalet

ralvarez@l-h.cat Tel. 93.402.60.29